

Projekt: refleksije kostimografska mapa

**Sveučilište u Zagrebu
Tekstilno-tehnološki fakultet**

**Nora Brbić, Tea Dragić, Doriana Duić, Emma Stephanie Gaunt,
Judita Jerković, Eglontina Kabashaj, Iva Kavelj, Karla Kos,
Dora Mašanović, Melani Međeši, Giorgia Pezzolato,
Karmen Polović, Nives Skelin, Magdalena Stojanov,
Sara Šumanović, Marija Zrilić**

Bauhaus

Sveučilište u Zagrebu
Tekstilno-tehnološki fakultet

Nora Brbić, Tea Dragić, Doriana Duić, Emma Stephanie Gaunt, Judita Jerković, Eglontina Kabashaj,
Iva Kavelj, Karla Kos, Dora Mašanović, Melani Međeši, Giorgia Pezzolato, Karmen Polović,
Nives Skelin, Magdalena Stojanov, Sara Šumanović, Marija Zrilić

Projekt: refleksije Bauhauasa - kostimografska mapa

U Zagrebu, 17. svibnja 2020.

Ovaj je rad je izrađen na Sveučilištu u Zagrebu, na Tekstilno-tehnološkom fakultetu, Zavodu za dizajn tekstila i odjeće, diplomski studij Tekstilnog i modnog dizajna, smjer Kostimografija, na kolegiju Primijenjena kostimografija, pod vodstvom mentora doc. art. Barbare Bourek, doc. dr. sc. Irene Šabarić, Franke Karin assist. te stručne suradnice dr. sc. Beti Rogine Car te predan na natječaj za dodjelu Rektorove nagrade u akademskoj godini 2019./20.

Podaci o projektu:

Refleksije Bauhauasa: Akademija primijenjenih umjetnosti u Zagreb 1949. – 1955.

MALO DRUGAČIJE VODSTVO UZ IZLOŽBU REFLEKSIJE BAUHAUSA

KURT WEILL / BERTOLT BRECHT / OSCAR SCHLEMMER

MUZIČKA AKADEMIJA, ZAGREB
AKADEMIJA DRAMSKIH UMJETNOSTI, ZAGREB
TEKSTILNO TEHNOLOŠKI FAKULTET, ZAGREB
GALERIJA KLOVIĆEVI DVORI

Program i sudionici:

Berlin im Licht (tekst Kurt Weill), 1928.

Marija Salečić, mezzosopran (MA)

Nanna's Lied (tekst Bertolt Brecht), 1939.

Nela Katalenić, sopran (MA)

Der Abschiedsbrief (tekst Erich Kästner), 1933.

Nikolina Hrkać, sopran (MA)

Youkhali (tekst Roger Fernay), 1935.

Josipa Gvozdanić, sopran (MA)

Iz mjuzikla Marie Galante (tekst Jacques Deval), 1934.

J'attends un Navire

Emilia Rukavina, mezzosopran (MA)

Iz mjuzikla Happy End (tekst Bertolt Brecht), 1929.

Surabaya Johnny

Emilia Rukavina, mezzosopran (MA)

Mentorice pjevača:

izv. prof. art. Martina Gojčeta-Silić (MA)

izv. prof. art. Martina Zadro (MA)

Klavirska pratnja:

Darko Domitrović, umj. savj. (MA)

Harmonika:

Mladen Kosovec

Trijadni balet izvode:

Sunčica Bandić, 2.god. nastavnički smjer (ADU)

Mia Radošević, 1.god. izvedbeni smjer (ADU)

Dora Sarikaya, 1.god. izvedbeni smjer (ADU)

Dora Šesto, 1.god. izvedbeni smjer (ADU)

Iva Katarničić, 1.god. izvedbeni smjer (ADU)

Mentorica:

doc.art. Nikolina Pristaš, (ADU)

Režija:

Vanja Jovanović (ADU)

Kostimografija:

Studentice I god. studija Tekstilnog i modnog dizajna, smjer Kostimografija (TTF): Nora Brbić, Tea Dragić, Doriana Duić, Emma Stephanie Gaunt, Judita Jerković, Eglontina Kabashaj, Iva Kavelj, Karla Kos, Dora Mašanović, Melani Međeši, Giorgia Pezzolato, Karmen Polović, Nives Skelin, Magdalena Stojanov, Sara Šumanović, Marija Zrilić

Mentorice:

doc. art. Barbara Bourek (TTF)

doc. dr.sc. Irena Šabarić, (predstojnica Zavoda za dizajn tekstila i odjeće)

Franka Karin, assis. (TTF)

dr.sc. Beti Rogina Car, stručni suradnica (TTF)

Šminka i frizura:

Marija Bingula

Voditeljica projekta:

Liljana Velkovski, muzejska savjetnica pedagoginja GKD

Projekt je održan u petak, 13. prosinca 2019. u 17,00 sati u prostoru izložbe na 2. katu Galerije Klovićevi dvori.

Riječ mentora:

Glazbeno - scenski projekt Refleksije Bauhauusa u organizaciji studenata i mentora Muzičke akademije, Akademije dramske umjetnosti i Tekstilno – tehnološkog fakulteta održan 13. prosinca 2019. u prostoru izložbe na 2. katu Galerije Klovićevi dvori pridružio se globalnom obilježavanju 100. obljetnice osnivanja škole za arhitekturu i primijenjenu umjetnost Bauhaus (1919. – 1933.) Upravo je izložba Refleksije Bauhauusa: Akademija primijenjenih umjetnosti u Zagrebu 1949. – 1955. autora Jasne Galjer, Tonka Maroevića i Ane Medić bila povod i „kulisa“ za organizaciju događaja koji je povezo muziku Kurta Weilla, tekstove Bertola Brechta i plesne figure Oscara Schlemmera. Studenti Tekstilno – tehnološkog fakulteta su zajedno s kolegama drugih sastavnica već uspješno surađivali s Galerijom Klovićevi dvori u realizaciji drugih glazbenih i scenskih projekata koji su se tematski povezali s trenutnim izložbama (“Nakon Katarine: Ruski velikani 19. stoljeća” 2018. i “Zagreb - Beč 1900”; 2017. g.) Tako su i ove godine na poziv muzejske savjetnice Liljane Velkovski, studenti Muzičke i Dramske akademije (studij suvremenog plesa) izveli program unutar stručnog vodstva publike kroz izložbu, objedinivši umjetničke izložke hrvatskih autora s muzikom i oživljenim Schlemmerovim figurama. Studentice Tekstilno – tehnološkog fakulteta sudjelovale su u osmišljavanju koncepta te vizualnog identiteta cijelog programa. Inspiraciju i polaznu točku pronašle su u estetici Berlinskog kabareta 20-tih godina prošlog stoljeća kao i figurama/kostimima iz Triadnog baleta Oscara Schlemmera. Zajedno s mentorima studentice su odabrale pet likova/figura koje su vrlo vjerno rekonstruirale, poštujući specifične potrebe koje zahtijeva izrada plesnog kostima. Uz izvedbu plesnih kostima, studentice su se pobrinule za kostime i cjelokupni izgled studenata Muzičke akademije.

Ova Kostimografska mapa predstavlja kreativni proces i rezultat zajedničkog rada svih studentica kolegija Primijenjena kostimografija, prve godine Diplomskog studija Tekstilnog i modnog dizajna, modula Kostimografije koje su u suradnji sa studentima Muzičke i Dramske akademije ostvarile izniman projekt visokih profesionalnih dosega.

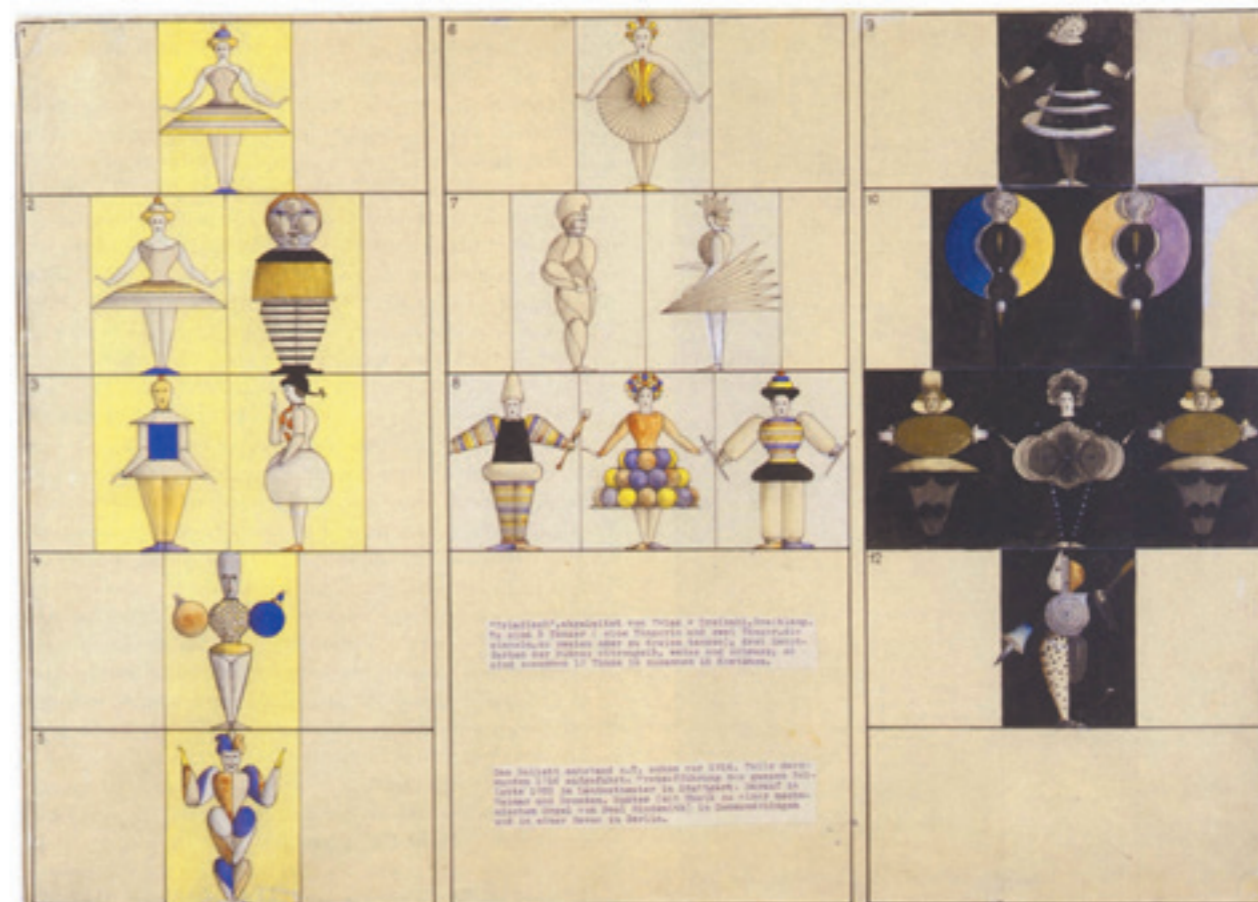
doc.art. Barbara Bourek

Inspiracijom na „Trijadni balet“ Oscara Schlemmera, voditelja scenske radionice Bauhauusa, studenti Kostimografije Sveučilišta u Zagrebu Tekstilno-tehnološkog fakulteta izradili su pet kostima po uzoru na svestranog Bauhausovog umjetnika u svrhu izložbe „Refleksije Bauhauusa“ koja se održala u Galeriji Klovićevi dvori u Zagrebu. Izrada kostima za studente bio je veliki izazov obzirom da su inspirirani originalnim dizajnom Oscara Schlemmera koji je eksperimentirao geometrijskim tijelima kao što su valjak, kugla, stožac i spiralom, čime je istraživao mogućnost pokretljivosti u trodimenzionalnom prostoru i svojevrsna ograničenja. Također, eksperimentirao je i s materijalima kao što su drvo, metal i punjena tkanina, kojima je oblikovao forme kugle, stošca i spirale oko ljudskog tijela. Istraživao je percepciju i raspon pokreta plesača, moguće granice kretanja prema zadanim plesnim koracima, kretanje u trodimenzionalnom prostoru i ograničenja u njemu koja su uzrokovana silom gravitacije te na koji način plesači djeluju protiv nje ili surađuju s njom. Realizacija kostima od drvenih i metalnih dijelova kako ih je Schlemmer zamislio tada je bila moguća zbog dostupnih radionica koje su djelovale u okviru Bauhauusa. Međutim studenti kostimografije nisu imali tako jednostavan zadatak obzirom da im nisu dostupne obrtničke radionice takve vrste. Bilo je potrebno istražiti i proučiti skice i realizirane kostime Oscara Schlemmera i pronaći suvremene materijale kojima bi se realizirale forme ovog velikog umjetnika.

Suvremene vrste materijala koji se prvenstveno koriste za pret-a-porter odjeću donijeli su ograničenja za izradu kostima po uzoru na „Trijadni balet“. Postupak istraživanja kompatibilnih materijala za studente je predstavljao veliki izazov. Geometrizacija forme kostima i njihovo prenošenje u kroj nisu bile toliko zahtjevne. Jednostavnost tih geometrijskih oblika i njihova prostornost bili su prvi korak u realizaciji kostima. Pri tome je trebalo razmišljati o dimenzijama geometrijskih oblika obzirom na prostor u kojem

su se izvodili fragmenti baleta i na koji način će te iste forme zadržati svoj oblik tijekom izvođenja koreografije. Nakon promišljanja i uspostavljanja kroja uslijedilo je nabavljanje materijala. Za izradu svih pet kostima koristili su se sljedeći materijali: glot, lycra, skuba, filc, punilo za jastuke, ljepljiva međupodstava, ambalažni karton, plastični potporni element za korzete, plastične polovice kugli, stiroporne kugle i drugi pomoćni materijali. Najčešći problemi na koje se naišlo tijekom izrade kostima bili su stabilnost oblika jer su se izrađivali od tkanina i pletiva za razliku od originalnih kostima. Tkanine i pletiva sami po sebi nisu dovoljno kruti da bi zadržali traženu formu pa ih je trebalo dodatno učvrstiti. To je zahtijevalo promišljanje i traženje rješenja pomoćnim sredstvima poput ljepljive međupodstave i potpornih elemenata za korzete. Konačan rezultat je zadovoljavajući što potvrđuju realizirani kostimi koje su izradili studenti prve godine diplomskog studija smjera Kostimografija.

doc. dr. sc. Irena Šabarić, mag. ing.
des. tex. Franka karin, assist.
dr. sc. Beti Rogina Car

SADRŽAJ RADA

1. Refleksije Bausausa	1
2. Istraživanje	2
2.1 Oscar Schlemmer - Trijadni balet	2
2.2 Vizualno istraživanje	3
3. Realizacija kostima	6
4. Izvedba	12
Literatura	18

1. Refleksije Bausausa O IZLOŽBI

Refleksije Bauhausa: Akademija primijenjenih umjetnosti u Zagrebu 1949. – 1955. Galerija Klovićevi dvori, Zagreb; 22. 10. 2019. – 12. 1. 2020. Autori izložbe: Jasna Galjer, Tonko Maroević, Ana Medić Daleke je 1954. godine u Narodnim novinama od 22. listopada objavljena Uredba o ukidanju zagrebačke Akademije primijenjenih umjetnosti (1949. – 1955.). Prema šturoj administrativnoj formulaciji, studenti su morali završiti studij na zagrebačkoj Akademiji likovnih umjetnosti, ali prema nastavnom planu i programu ukinute Akademije primijenjenih umjetnosti, u zadanom roku do kraja 1955. godine. Tako je, u nerazjašnjenim okolnostima, formalno s radom završila zagrebačka Akademija primijenjenih umjetnosti. Međutim, u razdoblju koje je slijedilo, utjecaj njezina djelovanja intenzivirao se ulaskom diplomanata u široko područje profesionalizacije dizajna i pomicanja dotadašnjih konvencija vizualne kulture. Riječ je o jednoj od epizoda, u novijoj hrvatskoj kulturnoj povijesti, prema kojoj još uvijek vladaju podijeljena mišljenja; od aure mita o (ne)ostvarenu projektu, vizionarske ideje koja je za vlastitu sredinu bila odviše radikalna, do potpune marginalizacije. Stoga je rasvijetliti stvarne dosege ustanove, koju se percipira kao medijatora bauhausovske tradicije, pravi izazov. Upravo je taj izazov doveo do ideje za realizaciju izložbe Refleksije Bauhausa: Akademija primijenjenih umjetnosti u Zagrebu 1949. – 1955., koja će se u Galeriji Klovićevi dvori održavati od 22. listopada 2019. do 12. siječnja 2020. godine. Ovim se projektom Galerija Klovićevi dvori pridružuje globalnom obilježavanju 100. obljetnice osnivanja škole za arhitekturu i primijenjenu umjetnost Bauhaus (1919. – 1933.), a informacija da je Akademija primijenjenih umjetnosti djelovala upravo u današnjim galerijskim prostorima na Jezuitskom trgu 4, svakako doprinosi zanimljivosti ove teme.

Generacija umjetnika i dizajnera koja je završila školovanje na zagrebačkoj Akademiji, modelom edukacije i pedagoškim programom, čije zasade prepoznajemo u dalekosežnim odjecima Bauhausa, obilježila je sliku kulturno umjetničke zbilje u poraću, u kojem je jedna od mogućih varijanti modernosti vezana uz ideje društvenog i tehnološkog napretka. Nakon raskida FNRJ-a i SSSR-a 1948. godine i rezolucije Informbiroa, u narednom desetljeću destalinizacije i liberalizacije kulturne proizvodnje, u složenim ekonomsko-političkim okolnostima sloma socrealizma čija će se paradigma postepeno dekonstruirati tijekom prve polovine pedesetih godina 20. stoljeća, formirale su se okolnosti u kojima se odvijala kratka povijest djelovanja zagrebačke Akademije primijenjenih umjetnosti. Utopijske postavke programa te uzlet i dosezi kreativnih energija njezinih polaznika, u njihovim ostvarenjima tijekom druge polovine 20. stoljeća, ključna su tema ove izložbe.

Protagonisti, tadašnji studenti koji su se profilirali kao najprepoznatljivija imena te škole, između ostalog su: Vasko Lipovac, Ordan Petlevski, Jagoda Buić, Zvonimir Lončarić, Ante Jakić, Mladen Pejaković, Zlatko Bourek i Pavao Štalter. Također, među zapažene Akademijine polaznike valja istaknuti i generaciju dizajnera: Brunu Planinšeka, Maria Antoninija, Aleša Debenjaka, Borisa Babića, Milana Dobrića, Jožu Rebernaka, Mariju Kalentić, Milicu Rosenberg te Martu Šribar. Navedena će imena, po završetku Akademije u desetljećima koja slijede, svojim djelovanjem obilježiti prošireno polje vizualne kulture, dizajna i umjetnosti u Hrvatskoj.

Odjeci povijesnih avangardi, prije svega Bauhausa, njegovog edukativnog i eksperimentalnog aspekta, ali i domaće okolnosti vezane za kontinuitet međuratne avangarde i utjecaj prijeratne moderne i njezine tradicije, omogućit će široku platformu djelovanja na kojoj će se pojaviti pojam sinteze, umjetnosti i obrta, odnosno umjetnosti i industrije, kao odjek bauhausovskih utopijskih ideja. Stoga izložbu čini širok dijapazon radova: slike, skulpture, crteži, grafike, scenografske i kostimografske ilustracije, plakati, fotografije, animirani filmovi, predmeti primijenjene umjetnosti i dizajna i dr.

Iako je kao obrazovna ustanova djelovala vrlo kratko, tj. šest godina, kroz svega dvije generacije polaznika, nasljeđe Akademijina utjecaja u kulturi, kao generatoru modernizacije društva, prisutno je sve do danas. Cjelovit prikaz pojave Akademije primijenjenih umjetnosti u povijesnom okviru te preispitivanje njezine dosadašnje recepcije kroz optiku ključnih pitanja: tko su inicijatori i autori eksperimentalnog modela nastavnog programa, kako i zašto je osnovana, odnosno koji su stvarni razlozi njezina ukidanja i kakvi su u navedenim konstelacijama udjeli pojedinih autorskih osobnosti, kako profesora, tako i studenata, samo su neka od pitanja kojima se izložba bavi.

Tekst najave izložbe objavljen na mrežnim stranicama Galerije Klovićevi dvori

O IZVEDBI

MALO DRUGAČIJE VODSTVO UZ IZLOŽBU REFLEKSIJE BAUHAUSA

Opis događanja: Kroz izložbu Refleksije Bauhausa provest će Vas mladi šarmantni student Tin Jonak uz plesne korake plesačica Akademije dramskih umjetnosti i muzičke brojeve pjevača Muzičke akademije Zagreb. U prigodi vodstva izvest će se fragmenti Trijadnog baleta Oscara Schlemmera i glazbeni songovi skladatelja Kurta Weilla. Glazbeno – scensku izvedbu posvetili smo jednom od najutjecajnijih skladatelja 20. st. – Kurtu Weillu (1900. – 1950.) glazbeniku njemačko – židovskog podrijetla, kasnije američkom državljaninu koji je kroz plodonosnu suradnju s Bertoltom Brechtom u potpunosti reformirao glazbeno – scensku izvedbenu scenu, shvaćajući da ona opravdava svoje postojanje samo ako obnavlja poeziju, kao iskonska opera ili grčka drama. Pisac i pjesnik postaju jedno stvarajući nove suvremene oblike, nastojeći se osloboditi kazališnih i glazbenih formi prethodnih desetljeća. Weillov je temeljni cilj izraziti emocije putem sjedinjavanja riječi i glazbe, tako da vrijednost riječi pronalazi svoje upotpunjenje u vijednostima glazbe. On sklada glazbu za široke mase – glazbu koju publika može pjevati, koja se bavi svakodnevnim problemima, ne kompromitirajući time svoj glazbeni integritet. Ne priznaje razliku između ozbiljne i lagane glazbe, već samo dobre i loše. Imenovan je ultra-modernistom, koristi neuobičajene instrumente i ostala dostupna sredstva kako bi svoju misao ili emociju bolje izrazio slušatelju. Njegovo je najpoznatije djelo Opera za tri groša. Ostat će zapamćen kao kompozitor koji je pomaknuo granice te pod idejom skladanja društveno korisne glazbe stvorio i danas iznimno aktualna djela. Očuvanjem njegovih životnih postignuća i nasljedstva te o njegovom utjecaju na kulturnu povijest 20. st. brine se Kurt Weill fondacija za glazbu u New Yorku.

Trijadni balet ostvaren je suradnjom studenata kostimografije Tekstilno tehnološkog fakulteta u Zagrebu koji su rekonstruirali pet kostima Oscara Schlemmera (1888. – 1943.) voditelja Scenske radionice Bauhausa. Ovaj je svestrani Bauhausov umjetnik (slikar, kipar, dizajner, koreograf) rođen u Stuttgartu. Predavao je na Bauhausu u Weimaru, a glavni su mu fokus bila istraživanja vezana uz koreografiju i scensku radionicu. Niz plesova u Trijadnom baletu plešu plesači odjeveni u kostime koje je Schlemmer dizajnirao na temelju geometrijskih oblika valjka, kugle, stožca i spirale i to u tri boje, što je u ono vrijeme bilo revolucionarno. Schlemmer i njegovi kolege osmislili su složene kostime koji su glumce-plesače pretvorili u „pokretnu arhitekturu.“ Tretirajući pozornicu kao crnu kutiju, istraživači su stvorili laboratorij u kojem će ispitati percepciju širokog raspona pokreta. Koncept Übermarionette postao je predmet niza eksperimenata u vezi s geometrijom ljudske figure, mogućim granicama artikulacije udova, ekstenzijama pokreta u trodimenzionalnom prostoru, ograničenjima ljudskog kretanja silom gravitacije i načinima na koje pokreti plesača djeluju protiv gravitacije i surađuju s njom.

Liljana Velkovski, muzejska savjetnica pedagoginja GKD

2. Istraživanje

2.1 Oscar Schlemmer - Trijadni balet

Oskar Schlemmer (1888.Stuttgart -1943.Baden-Baden)je bio svestrani umjetnik. Njemački je slikar, kipar, kostimograf, scenograf, koreograf, poznat kao profesor u Bauhausu, gdje je predavao od 1920. do 1929. godine. Tamo je vodio radionice slikanja murala, crtanje figure, kiparsku radionicu, te od 1923. Scensku radionicu. Bauhaus je predstavljao oblik eksperimentalne škole koja je dala najveći doprinos razvoju vizualne umjetnosti i oblikovanja te predstavlja sinonim za jedan od najvažnijih internacionalnih pokreta u području vizualnih umjetnosti, primijenjenih umjetnosti i dizajna 20. stoljeća. Bauhaus je postavio temelje pedagoške metode izučavanja dizajna koja je imala utjecaj na dizajnersku teoriju i praksu cijelog svijeta.

Schlemmer je ubrzo postao jedan od istaknutijih profesora u Bauhausu, a Scenska radionica jedan od najvidljivijih aspekata škole. Danas ime Oskara Schlemmera ipak prvenstveno vezemo uz slavni Trijadni balet. To je plesni performans, koji je postao poznat prvenstveno po Schlemmerovim kostimima koji mijenjaju silhetu izvođačevog tijela.,transformiraju ga u neku vrstu figure, pokretne skulpture.Iako je u naslovu riječ balet, Schlemmerovo djelo bi se prije moglo nazvati plesnim performansom, novom formom plesnog izražavanja, čiji Schlemmer bio začetnik Idejne skice kostima je Oskar Schlemmer napravio već 1912. godine, a balet je nastao nakon što je upoznao plesače Elsu Hötzel i Alberta Burgera. Balet se izvodio 10 godina (vidjelo ga je tek oko 1000 gledaoca).

Izvedbe su bile popraćene financijskim poteškoćama. Mit o Trijadnom baletu i njegova slava započinje u stvari 1938. godine, nakon izložbe u New Yorku. Osamnaest izloženih kostima / figura privuklo je veliku pažnju i potaknulo gledatelje da se zapitaju kako su se te figure kretale, plesale? Od tada je balet doživio nekoliko rekonstrukcija u Njemačkoj i New Yorku.

Naslov baleta odnosi se na ideju o važnosti broja tri i princip trojstva.

Pa tako imamo:

3 plesača (1 plesačica i 2 plesača)

12 plesova (slika)

18 kostima

Balet je podijeljen u 3 dijela.

Dijelovi su određeni bojama.

Boje svakog dijela naglašavaju drugačije raspoloženje:

1.žuto -veselje

2.ružičasto -svečano

3.crno- mistika i fantastika

Balet sadrži trojstvo FORME, BOJE I PROSTORA:

Tri dimenzije prostora: VISINA, DUBINA I ŠIRINA

Tri osnovne forme: SFERA, KUBUS , PIRAMIDA

Tri osnovne boje: ŽUTO, RUŽIČASTO, CRNO

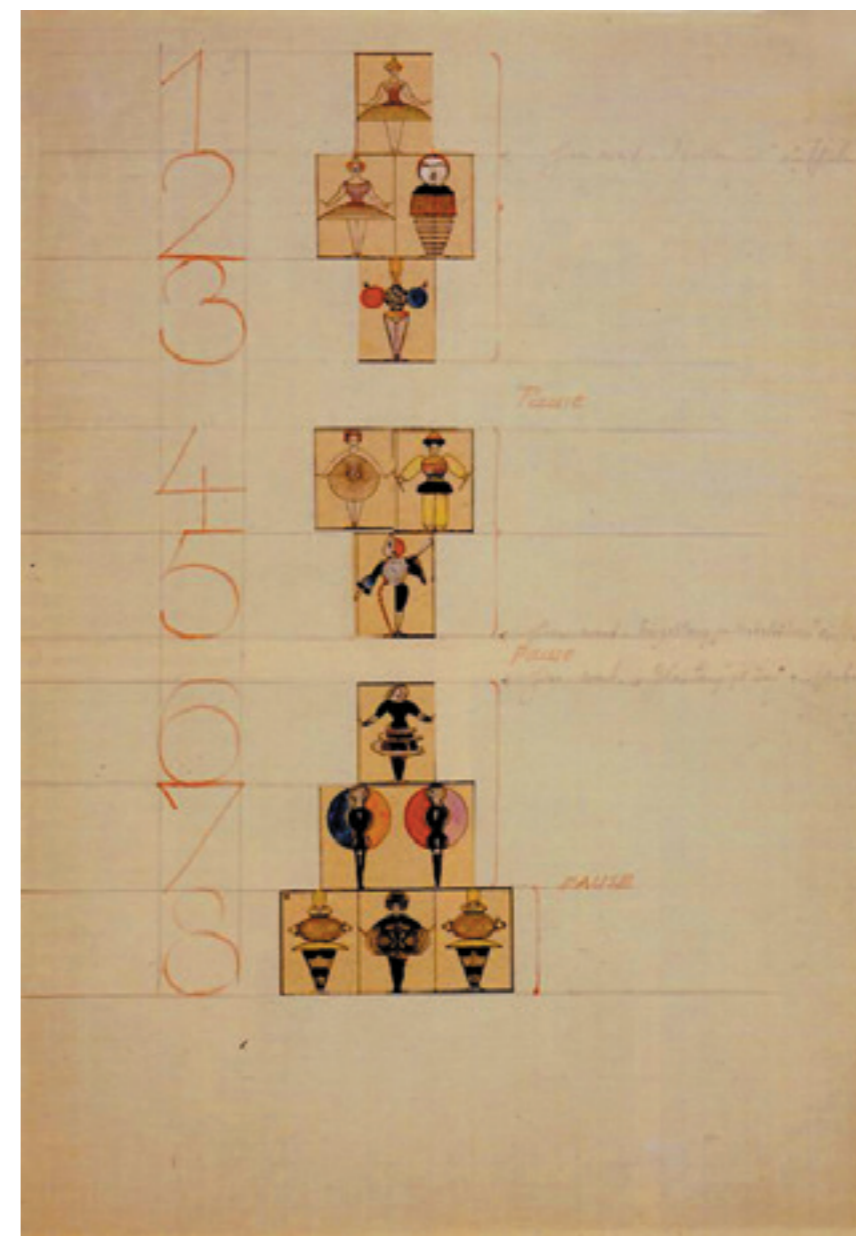
Trojstvo plesa (igre): PLESA, KOSTIMA I MUZIKE

Koreografija Trijadnog baleta se kreće u rasponu od plesa baziranog na klasičnom baletu do čistog pokreta. Schlemmerovo zanimanje za prostor i geometriju očitovale se u geometrijski ograničenim putanjama kretanja plesača (npr. plesač se kretao samo s dna pozornice prema rubnim podnim svjetlima duž ravne linije ili po dijagonalni, krugu ili elipsi..)

Glazbu Paula Hindemita čini mehanički klavir koji asocira na muziku glazbenih kutija što se poklapa sa izgledom i pokretima plesača koji asociraju na mehaničke lutke. Do konačnog oblika kostima Oskar Schlemmer je došao procesom koji možemo vidjeti i u njegovom slikarskom pristupu ljudskom tijelu. Promatrajući tijelo konstruktivistički (npr. vrat kao valjak, glava kao kugla itd.) dolazi do skulpturalnih pročišćenih oblika.

Koristi se osnovnim, čistim bojama, što još više naglašava čistoću i konstrukciju forme. kostimi tako postaju objektima, arhitektonskim tvorevinama, odnosno plesačevu drugo tijelo. Kostim dakle mijenja ulogu, dok u psihološkom govornom teatru može ponekad biti sveden do rekvizita,koji će karakternoj ulozi tek dati određenu notu, puštaju da glumci glume ovdje je kostim sastavni dio izvođača (glumca). Izvođač, zajedno s kostimom postaje objekt i manipulator objekta u isto vrijeme.

Doc.art.Barbara Bourek

3. Realizacija kostima

Izložbom „Refleksije Bauhausa: Akademija Primijenjenih umjetnosti u Zagrebu 1949. - 1955.“, održanom od 22. listopada 2019. g. do 12. siječnja 2020. g., u Galeriji Klovićevi dvori obilježila se 100. obljetnica osnivanja škole za arhitekturu i primijenjenu umjetnost Bauhaus (1919. – 1933.). U sklopu izložbe, 09. prosinca 2019. g., bila je organizirana glazbeno-scenska izvedba „Malo drugačije vodstvo uz izložbu Refleksije Bauhausa“ koja je bila posvećena jednom od najutjecajnijih glazbenika 20. st., skladatelju Kurtu Weillu (1900. - 1950.), književniku i dramatičaru Bertolu Brechtu te likovnom umjetniku i profesoru na Bauhausu Oscaru Schlemmeru. Zadatak studenata kostimografije, bio je osmisliti kostime za koncertno –plesni projekt koji će reflektirati period i stil Bauhausa.

Pod vodstvom mentorica doc. art. Barbare Bourek, doc. dr. sc. Irene Šabarić, Franke Karin assist. TTF. te stručne suradnice dr. sc. Beti Rogine Car, za plesni dio izvedbe, inspiracija je pronađena u svestranom stvaralaštvu njemačkog umjetnika Oskara Schlemmera (1888.-1943.). Srž njegova rada bili su povezanost sa Bauhausom i preokupacija kazalištem, pri čemu je naglasak stavljen na problematiku oblikovanja figure u prostoru. Svjetsku slavu priskrbljuje nakon premijere Trijadnog baleta (Triadisches Ballett) u Stuttgartu 1922. g. Od osnutka Bauhausa, njegovi su majstori i učenici organizirali zajednička druženja koja su služila promicanju kontakata između škole i javnosti. Osim toga, dodatni cilj ovih izvedbi bilo je i poticanje igre u nastavi, koju je Oskar Schlemmer posebno cijenio i smatrao bitnim sredstvom umjetničkog stvaralaštva.¹ Upravo su kostimi Trijadnog baleta i kostim „Besmislenog vojnika“ s Bauhausove tematske zabave Metal Party (1929. g.) bili inspiracija za ovaj glazbeno-scenski projekt. Odabrano je pet osebujnih kostima kojima su se, radi lakšeg raspoznavanja, nadjenula imena „Spirala“, „Bucko“, „Loptica“, „Harlekin“ i „Vojnik“.

Prije samog početka izrade kostima, studenti su podjeljeni u pet grupa, prilikom čega je svaka grupa bila zadužena za jedan kostim radi efikasnijeg obavljanja zadatka. Također, bilo je nužno i obaviti mjerenje studentica, plesačica s Akademije dramskih umjetnosti, koje su kostime nosile. Izvedbeni proces odvijao se u šivaoni Tekstilno-tehnološkog fakulteta, a kako bi bili sigurni u udobnost i funkcionalnost kostima te točnost krajnjeg rezultata, tijekom procesa izrade organizirane su i kostimske probe s izvođačicama na kojima su se bilježile potrebne korekcije kostima. Svaki kostim morao je omogućavati nesmetano kretanje kako bi plesna izvedba plesačice bila uspješna, dok je specifičnost oblikovanja zahtijevala određenu vještinu i pomno promišljanje materijala i same izrade. Geometričnost oblika, u duhu Bauhausa, vladala je kako u kostimima tako i u izvedbi oglavlja koja su ih dodatno okarakterizirala.

Izvorni kostim „Spirala“ bio je specifičan zbog zvonolike suknje oko koje se uvijala spirala. Kostim izrađen po uzoru na originalnu formu sastojao se od tri dijela, suknje sa spiralom, oglavlja s kuglicama i kupljene uske crne odjeće (majca dugih rukava i guste hulahopke). Suknja je izrađena od crnog i bijelog filca kako bi se ostvarila stabilna forma na koju se dodala spirala. Za spiralu bilo je važno napraviti dobar i precizan kraj kako bi se dobila elegantna forma originalne verzije te dobro prijanjanje uz površinu suknje. Izrađena je od bijelog flizelina koji se obojao u crno i učvrstio potpornim elementima za korzete. Rub spirale obrubljen je bijelom kosom trakom. Oglavlje se izradilo od scube, na nega su ručno našivene kuglice od stiropora umotane u bijele hulahopke.

Zanimljivost kostima „Loptice“ je suknja sa šarenim polukuglama po cijeloj površini. Najveći izazov bilo je pronaći adekvatne materijale koji će zajedno dobro funkcionirati i tvoriti izvorni oblik kostima. Baza suknje izrađena je od deblje crne scube ispod koje se izradila potporna konstrukcija, podsuknja od potpornih elemenata za korzete radi stabilnosti forme suknje. Za šarene polukugle koristile su se polovice plastičnih kugli obojane u razne boje prema uzoru na izvorni kostim. Ostatak kostima sastojao se od uske majce od narančaste lycra, narančastih hulahopki te oglavlja izrađenog od mnoštva malih, raznobojnih kuglica.

¹ Daniel (2003.), Our play, our play, our work, <http://www.deconcrete.org/2012/05/03/our-play-our-party-our-work/?fbclid=IwAR2ZJf3DxgoTEfs1Kd7TsDvwo-iWv1cMjuTVcQ40GJOs5h5HYVi3WDusPE8> (pristupljeno 16.05.2020.)

„Bucko“ originalni kostim bio je voluminozan, zaobljen i mekan. Osim predimenzioniranih nogavica i rukava bijele boje, naglasak je bio i na šarenom, prugastom, gornjem dijelu. Za postizanje originalne forme kostima, šarene trake prsluka, rukavi i nogavice, punili su se poliesterskim punilom za jastuke. Radi lakše izrade i oblačenja kostim se sastoji od uske bluze izrađene od bijele scube s napunjenim rukavima, prsluka od raznobojne lycra, kratke „suknje“ od crne scube i hlače od bijele scube. Svi dijelovi kostima punjeni su punilom za jastuke kako bi se dobila voluminoznost. „Bucko“ je u izvornoj verziji imao kapicu koja je imitirala vodoravne pruge njegova prsluka s dodatkom kugle na vrhu koja je također izrađena po uzoru na original. Kostim je upotpunjen činelama od dva poklopaca lonca.

Za izvorni kostim „Harlekina“ karakteristična je plošnost dobivena spajanjem ploha različitih oblika. Za izradu kostima osnovni materijal bio je filc u različitim bojama. Za dobivanje što dvodimenzionalnijeg izgleda filc se vrućim ljepljivom lijepio na kartonsku podlogu obojanu u crnu boju. Najveći izazov prilikom izrade ovog kostima bilo je osmisliti optimalan način pričvršćivanja filca i kartona za tkaninu. To se postiglo provlačenjem vrpce kroz komade kartona pomoću kojeg se svaki komad mogao zavezati za određeni dio tijela, takvim rješenjem, pričvršćivanja ploha na tijelo plesačice, omogućila se sloboda kretanja koja je bila nužna za plesnu izvedbu.

Originalni kostim „Vojnika“ sastojao se od crnog odijela, hlača i dolčevite, bijelih rukavica i oglavlja. Na mjestu epoleta i prsnih gumba postavljene su metalne žlice, a metalna posuda sa zaimačom na prednjoj strani dobila je funkciju kape. Izrada kostima počela je izradom temeljnog kroja kojeg je bilo potrebno prilagoditi tjelesnim proporcijama plesačice. Materijal korišten pri izradi kostima bila je crna scuba, karakteristična po svojoj elastičnosti, čvrstoći i glatkoj površini. Umjesto metalnih na dolčevitu su našivene plastične žlice. Originalno metalno oglavlje zamijenilo se plastičnim kako bi se reducirala težina i olakšalo kretanje plesačice.

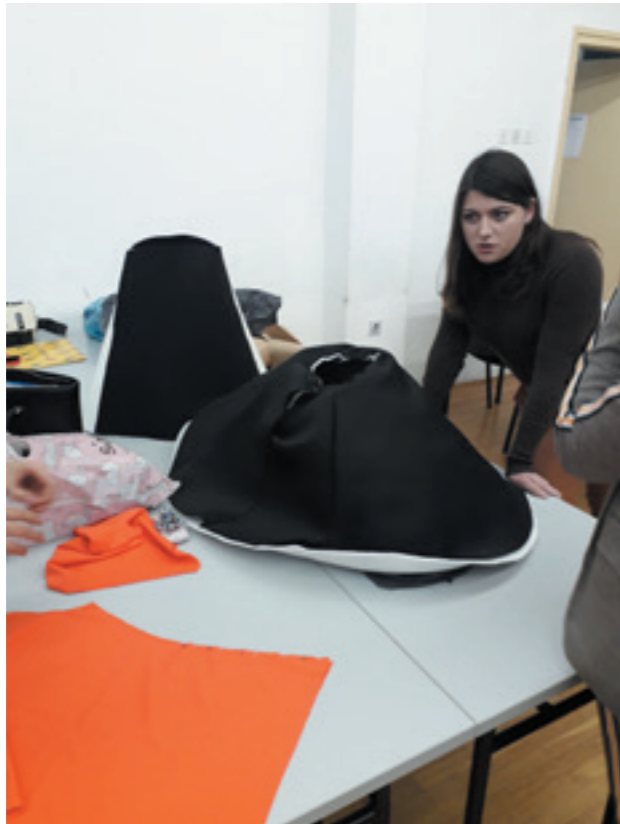
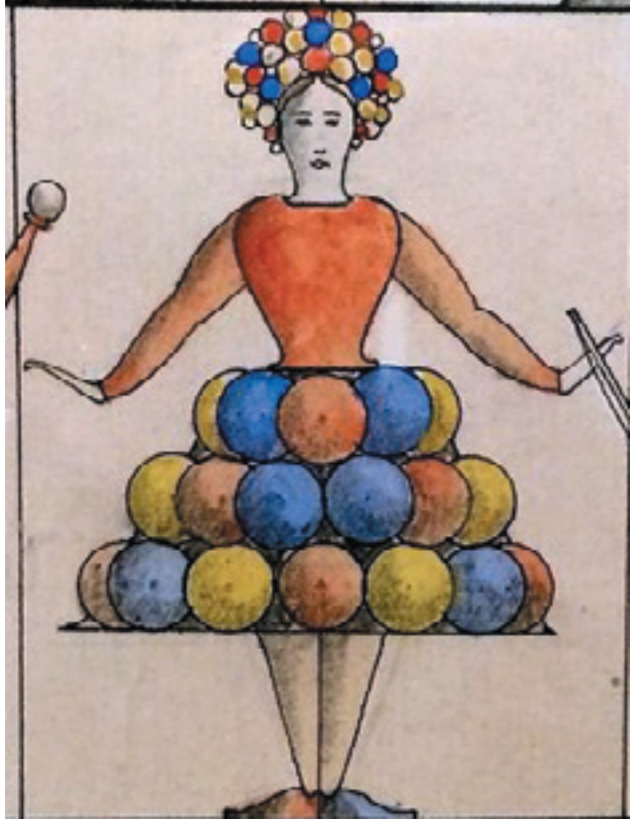
Osim plesnih, dotakli smo se i kostima studentica Muzičke akademije za koncertni dio nastupa. Obzirom da su se izvela glazbena ostvarenja Kurta Weilla s kraja 1920-ih i 1930-ih godina, kostimi su reflektirali modu tog perioda te scenu berlinskog cabrea. Naglasak je bio na muškoj svečanoj odjeći u koju se unijela ženstvenost pomoću šminke i frizure. Tako je crni frak, popraćen prslukom i leptir mašnom, bio upotpunjen kratkom bob perikom i klasičnim crvenim ružem. Našu ideju oblikovanja kose i šminke u djelo je vješto realizirala Marija Bingula.

Kroz ovaj zadatak susreli smo se sa izazovnim oblikovanjem nesvakidašnjih odjevnih predmeta koje je, osim dobrog poznavanja materijala, zahtijevalo i određenu vještinu, kreativnost i okretnost. Ovaj projekt uveo nas je u svijet kostimografije te podučio fazama rada, od ideje do scenske izvedbe, ali i važnosti dobrog i kvalitetnog funkcioniranja unutar grupe.

Studentice 1. godine diplomskog studija, TMD, Kostimografija

REALIZACIJA KOSTIMA

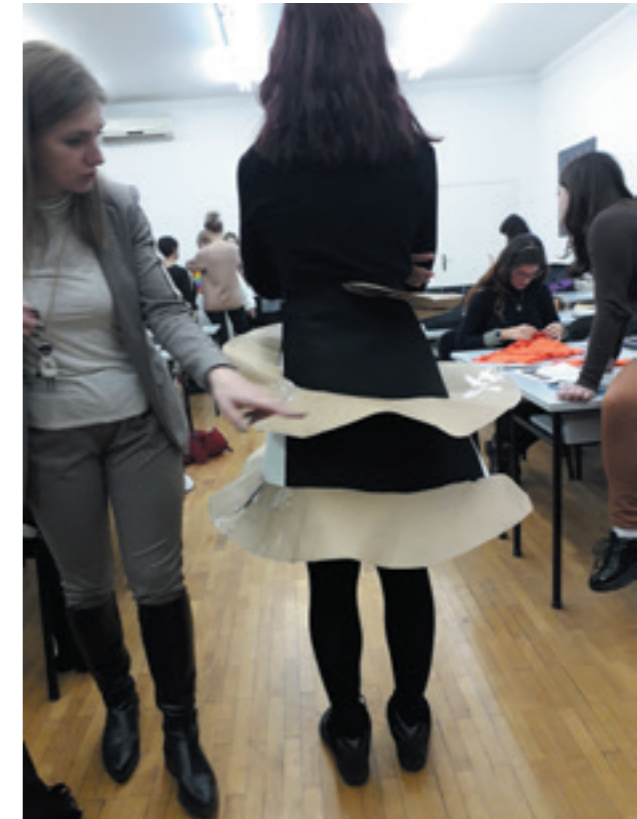

REALIZACIJA KOSTIMA

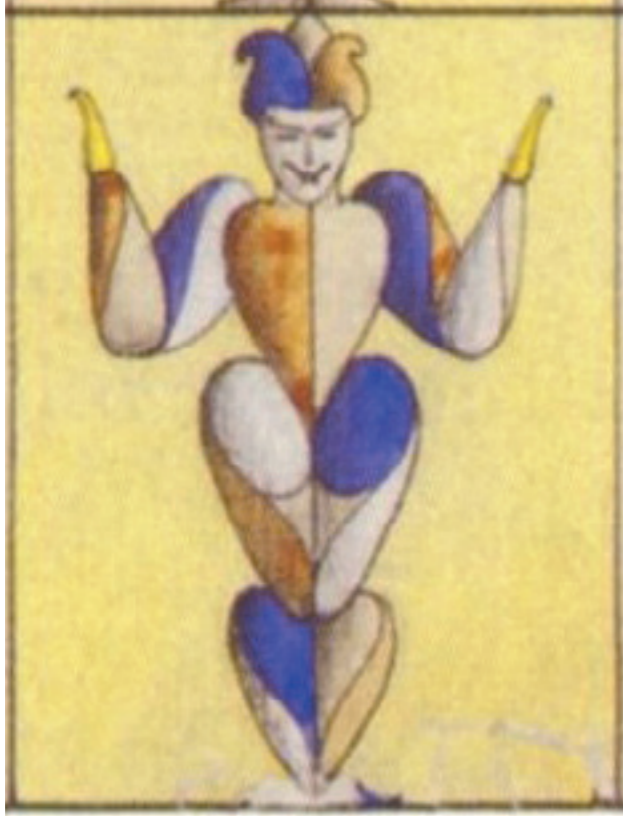

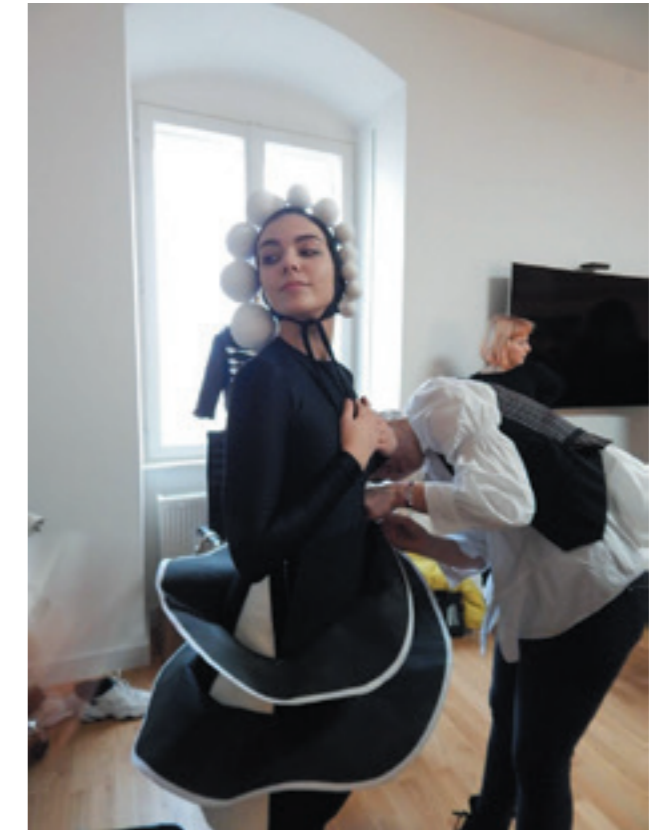

REALIZACIJA KOSTIMA

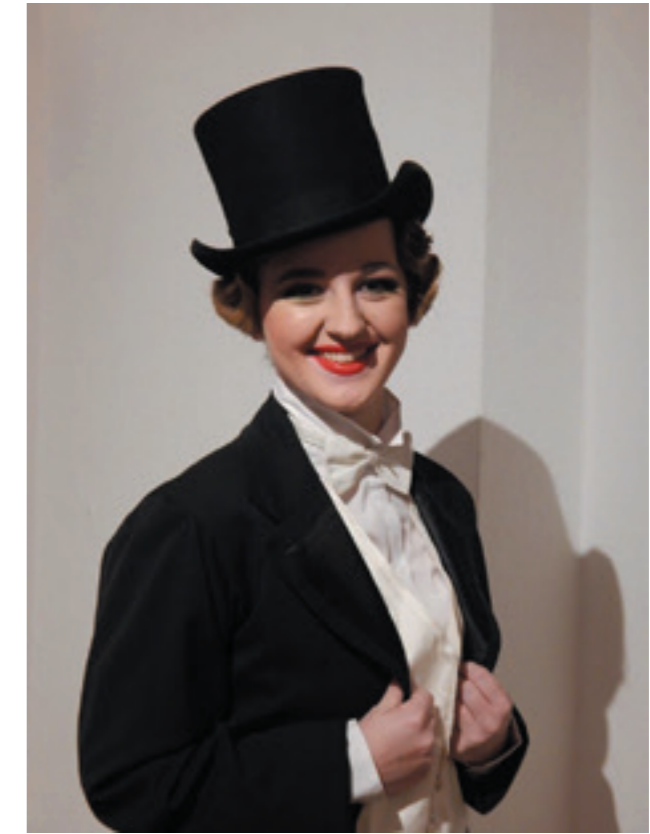
4. Izvedba

Literatura

Artistic Connections: the BAUHAUS school; Rubinstein, Szymanowski and Hindemith – Hi-Story Lessons

Daniel (2003.); Our play, our play, our work; <http://www.deconcrete.org/2012/05/03/our-play-our-party-our-work/?fbclid=IwAR2ZJf3DxgoTEfs1Kd7TsDvwo-iWv1cMjuTVcQ40GJOs5h5HYVi3WDusPE8> ; (pristupljeno 16.05.2020.)

<https://tanzfonds.de/en/project/documentation-2013/das-triadische-ballett/> (pristupljeno 13.10.2019.)

<https://www.openart.in/history/the-amazing-costume-parties-of-bauhaus-that-shouldnt-bemissed/> (pristupljeno 13.10.2019.)

https://www.bauhaus.de/en/das_bauhaus/46_leben_am_bauhaus/ (pristupljeno 15.10.2019.)

https://www.kurt-weill-fest.de/pages_en/kwf_2_1_0_0.html (pristupljeno 17.10.2019.)

<https://hi-storylessons.eu/culture/artistic-connections-the-bauhaus-school-rubinsteinszymanowski-and-hindemith/> (pristupljeno 3.11.2019.)

https://www.bauhaus.de/en/das_bauhaus/46_leben_am_bauhaus/ (pristupljeno 3.11.2019.)

<https://www.theguardian.com/artanddesign/2014/jan/06/night-bauhaus-ghosts> (pristupljeno 5.11.2019.)

Impressum
Grafička obrada i dizajn naslovnice: Mirela Mitak
